

Fogelstadskolan

Äntligen hade den svenska kvinnan fått rösträtt! Året var 1921 och det var inte en dag för tidigt tyckte fem framstående och kompetenta damer som samlats på Fogelstad i Sörmland. Våra nordiska grannländer hade redan tidigare infört kvinnlig rösträtt så nu skulle det bli ändring av även i Sverige. Godsägaren Elisabeth Tamm hade bjudit in Dr Ada Nilsson, författaren Elin Wägner, riksdagsledamoten Kerstin Hesselgren och pedagogen Honorine Hermelin till sin gård för att diskutera hur denna nya frihet på bästa sätt skulle kunna brukas. En skola skulle det bli, ja kanske en medborgarskola där kvinnor från alla samhällsklasser och politiska åsikter skulle lära sig att bli engagerade samhällsmedborgare.

Elisabeth Tamm bad Honorine bli rektor

Som lärare på Anna Sandströms seminarium, i början av 20-talet, var Honorine nöjd med sin tillvaro men när Elisabeth Tamm bad att hon skulle bli rektor för Kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad kunde hon inte tacka nej. I prospektet som de fem kvinnorna hade utarbetat tillsammans angavs att ämnena skulle omfatta medborgarkunskap med historia och praktisk psykologi samt belysning av aktuella politiska och sociala frågor.

Att tanken på en medborgarskola för kvinnor kunde förverkligas berodde på att tidningen Tidevarvet existerade. Den hade kommit igång något år tidigare med Dr Ada Nilsson i spetsen och hade 3000 prenumeranter runt hela Sverige och i den tidningen annonserade man efter deltagare genom att skriva om skolans verksamhet: "Skolan vill ge sitt bidrag i arbetet för att bakom vårt medborgarskap måtte stå självständiga och ansvarsfulla människor ... Den vill lägga undervisning och studiearbete så, att samband vinnes mellan handens, hjärnans och hjärtats arbete, mellan hemmets värld och samhällets, mellan den enskilde och det allmänna".

Rektor i trettio år

Inspektorsbostaden på Fogelstad blev inte bara skolbyggnad utan även bostad åt Honorine Hermelin, som kom att bli skolans rektor mellan 1925-1954.

Under alla åren som Honorine förestod verksamheten vid Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad var Ebba Holgersson lärare på skolan. Hennes huvudämne var svensk medborgarkunskap och aktuella sociala frågor medan Honorine tog den allmänna historien i översikter och förde den fram till de aktuella politiska situationerna. Någon ytterligare fast kapacitet behövdes inte men de hade ett system med gästföreläsare vilket visade sig vara en mycket bra anordning. Den breddade samvaron och skänkte nya impulser, kunskap och spänning.

Det var Ebba Holgersson som kom på det geniala med att införa en låtsaskommun som hette Komtemåtta. Genom den fick deltagarna variera sina erfarenheter av hur ett kommunalt arbete utförs. Med sotade överläppar och i långa kappor kunde man ikläda sig rollen som kommunalråd, läkare eller prosten i Komtemåtta. Muntlig framställning var ett viktigt ämne liksom sammanträdesteknik.

När Honorine nämnde Vilhelm Grönbech i en föreläsning på Fogelstad, kom en dansk kursdeltagare fram och sa att Honorine inte bara skulle läsa hans böcker utan hon måste lyssna

på honom också. Något år senare hörde Honorine Grönbechs föreläsning på universitetet i Köpenhamn och 1935 lyckades hon få honom att komma till Sverige och tala på Fogelstads 10-årsjubileum. År 1947 gifte sig Honorine med Vilhelm Grönbech och flyttade till Danmark men äktenskapet varade inte ens ett helt år eftersom Vilhelm Grönbech hastigt avled efter en hjärtattack. Honorine flyttade tillbaka och återupptog sitt arbete med att vara rektor för Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad och bodde kvar i inspektorsbostaden fram till sin ålderdom.

Fogelstads anda

Elisabeth Tamms ord omfattar Honorines och Fogelstads anda väl: Fogelstadförbundare! Vilket parti ni än tillhör, eller om ni inte tillhör något parti, kom ihåg att det viktigaste är inte att vara framstående eller att komma fram. Viktigast för kommande generationer är att var och en har och följer en övertygelse. Det är något som är tillgängligt för alla och inte fåtalet förbehållet. Märkliga ting kan åstadkommas, men en bättre värld kan inte byggas enbart av intelligens och teknik. Därtill fordras också hjärta, övertygelse och erfarenhet.

Februari 2009 Honorine Louise Uggla